

Remiss föreskrifter om mediestöd

Tidningsutgivarna (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerat förslag till föreskrifter och får lämna följande synpunkter.

Inledande och övergripande synpunkter

TU är branschorganisation för Sveriges medieföretag – stora som små – och representerar merparten av de svenska medieföretagen. TU har aktivt deltagit i diskussionerna om ett kommande mediestödssystem och getts tillfälle att framföra synpunkter. TU har uppfattat att det anses viktigt att det kommande mediestödet har en bred förankring – inte bara politiskt – utan också hos medieföretagen. TU delar den uppfattningen.

I ”normalfallet” hanteras som bekant lagstiftningsfrågor på så sätt att en fråga utreds, remissbehandlas, görs föremål för en lagrådsremiss, därefter en proposition och ett riksdagsbeslut. Varefter regeringen utfärdar en förordning och berörda myndigheter utfärdar föreskrifter – allt inom ramen för riksdagsbeslutet.

TU kan mot den bakgrunden beklaga det något ”bakvända” förfarandet i fråga om mediestödet. Vi befinner oss sålunda nu, under den pågående remissbehandlingen, i en situation där det:

- 1) Finns ett förslag till mediestödsföreskrifter från MPRT som:
- 2) Ska ha täckning i en av riksdagen icke beslutad mediestödslag samt
- 3) Ska ha täckning i en mediestödsförordning (som ännu inte finns).

Och alltihopa dessutom villkorat av ett godkännande från EU-kommissionen.

Detta är en process som MPRT inte förfogat över, men den politiska/administrativa hanteringen av ärendet har skapat en djup osäkerhet och oförutsägbarhet bland TU:s medlemsföretag.

Som exempel vill TU framhålla § 38 i förslaget till föreskrifter där det anges att eventuellt ”...mediestöd ska bedömas med utgångspunkt i förhållandena under perioden den 1 januari till och med den 30 juni det år ansökan om mediestöd ges in till Myndigheten för press, radio och tv.” Detta kan rimligen inte gälla mediestöd avseende år 2024, då ju medieföretagen under det första halvåret 2023 har följt de nu ännu gällande förutsättningarna i lag, förordning och föreskrifter. Vad som ska gälla från 2024 är ju i skrivande stund okänt, varför

kommande mediestödsansökningar för 2024 knappast kan underkännas baserat på förhållandena 2023.

TU uppskattar nu MPRT:s försök att ändå ta fram föreskrifter - och den kommunikation som där varit med TU.

TU noterar att MPRT i sin konsekvensbeskrivning (s 6-7) särskilt framhåller att:

”Om inga föreskrifter kommer till stånd blir det otydligt för den sökande vilka krav som ställs på en ansökan och hur redovisningen av hur stödet använts ska göras.”

Liksom att:

”Avsaknaden av föreskrifter skulle kunna innebära ökad tidsåtgång och administrativa kostnader för de sökande genom att de behöver lägga mer tid på att förstå regelverket och hur de kan visa att de uppfyller kraven för att kunna beviljas stöd. Myndigheten bedömer därför att konsekvensen av utebliven reglering skulle innebära ökad osäkerhet och större kostnader för den som avser att söka mediestöd.”

Tyvärr måste TU konstatera att MPRT:s förslag till föreskrifter i flera viktiga delar – inte alla - saknar den konkretion och de klargöranden, som branschen har efterfrågat och att frågan om, och i vilken omfattning, ett sökande företag är berättigat till mediestöd överlämnas till en mera skönsmässig bedömning från Mediestödsnämnden.

TU har noterat en strävan att i föreskrifterna ligga så nära mediestödspropositionen och mediestödsutredningens förslag till förordning som möjligt. Det kan vara förståeligt, men innebär samtidigt att utrymmet för att ge den ytterligare konkretion i föreskrifterna som hade behövts är begränsad. TU anser att detta är olyckligt och den fortsatta otydligheten och oförutsägbarheten sätter också sin prägel på TU:s synpunkter på förslaget på MPRT-föreskrifter.

Innan TU övergår till kommentarer till förslagen till föreskrifter vill dock TU framhålla följande:

- 1) TU välkomnar det inledande konstaterandet i remissen om att:

”Föreskrifterna kan alltså komma att justeras även efter det att synpunkterna från remissutskicket har tagits om hand av myndigheten. För det fall att justeringarna blir mer omfattande, kan ytterligare en remissrunda komma att bli aktuell under hösten.”

TU utgår från att en ytterligare remissrunda i så fall genomförs.

- 2) TU anser att det är en brist att föreskrifterna inte närmare berör riksspridda medier och vad som är av "särskild vikt för mångfalden". Detta är ett centralt begrepp i mediestödspropositionen och berör såväl stora som små riksspridda tidningar. Även med beaktande av mediestödspropositionens inriktning mot lokal och regional nyhetsförmedling, så konstaterar regeringen (s 24 i propositionen) att även rikstäckande medier fyller en viktig demokratisk funktion och att mediestödet även bör bidra till en mångfald av allmänna nyhetsmedier av hög kvalitet, "även nationellt". Ett utrymme är alltså reserverat för rikstäckande medier och detta bör komma till tydligare uttryck än vad som sker under rubriken "Övriga aktörer" (s 13 i kommentaren/konsekvensbeskrivningen till föreskrifterna).

TU konstaterar att det vare sig i propositionen eller i förslaget till föreskrifter anges belopp eller andelar av mediestödsanslaget som ska tillkomma riksspridda medier? Inte heller klargörs hur Mediestödsnämndens prioritering mellan lokala och riksspridda medier ska göras om anslaget inte räcker?

- 3) TU anser också att det är en brist att garantier saknas i föreskrifterna i fråga om det sk övergångsstödet. TU har uppfattat, och utgått från att det nya övergångsstödet är, om än inte ett "rättighetsstöd" så att anse som garanterat i enlighet med den "trappa" som anges i Mediestödsutredningen.

Allt annat skulle omkullkasta möjligheterna för berörda medieföretag att kunna planera för en fortsatt verksamhet och en digitaliserad övergång. TU återkommer till detta i kommentaren till föreskrifterna (§§ 45-46).

Förslagen till mediestödsföreskrifter

TU lämnar i det följande synpunkter på vissa av paragraferna i MPRT-föreskrifterna.

§ 2 Uttryck i föreskrifterna.

- "AI genererat innehåll"

TU har inga invändningar mot den föreslagna definitionen, men däremot tillämpningen (se kommentar § 11).

- *"Betalande prenumerant"*

TU förordar att formuleringen *"... eget val"* kompletteras med *"... eget val eller med medgivande för annan"*. På så sätt klargörs att även prenumerationer som är betalda av kommuner, regioner, företag etc bör få räknas med om man ansöker om mediestöd med prenumeranter som bas.

- *"Kvalificerad besökare"*

Formuleringen *"Video och ljud kan även ha konsumerats i en för medieformen etablerad tredjepartsspelare"* behöver förtydligas. Avses med detta t ex en Youtube- eller Vimeospelare som bäddas in på den egna sajten? Och varför särdefinieras just video- och ljudtjänster som "tredjepartsspelare"? Enligt TU:s mening måste det vara innehållet och framtagandet som avgör, inte vilka verktyg som man använder. Som exempel kan medieföretag använda tredjepartsverktyg också för bloggar, artikelkommentarer, pocasts etc.

- *"Utgåvoprotokoll"*

TU uppfattar att detta begrepp endast avser digitala nyhetsmedier. TU förordar att det skrivs *"representativ arbetsvecka"* i stället för *"under en kalendervecka eller annan tid som sökanden bestämmer"*, för att undvika godtycklighet i valet av tidsdräkt.

TU konstaterar dock att det finns risk för att framtagandet av utgåvoprotokoll kan bli krävande och administrativt betungande. I ett längre perspektiv måste det finnas ett förtroende. TU föreslår därför att bestämmelsen kompletteras (på annan plats) med att allmänna nyhetsmedier som tidigare beviljats stöd, d v s efter det första året, ska antas leva upp till kraven på ett mediums samlade redaktionella innehåll och att MPRT därefter gör stickprovskontroller.

§ 3 Nyhetsmediets primära uppgift

TU ifrågasätter uttrycket "relevant nyhetsförmedling" eftersom ordet "relevant" är ett vagt och i viss mån subjektivt kriterium, som kan få karaktär av statlig kvalitetsstämpel.

Vad som krävs för att kvalificera för mediestöd framgår på andra ställen.

§ 5 Nyhetsmediets redaktionella innehåll

TU ifrågasätter "...spaltmeter mätt i 45 mm spaltbredd", då standard idag är 38 mm spaltbredd.

Kravet om "2 700 minuter per kalenderår" för ljud och rörlig bild får också sägas vara väl högt då det motsvarar 7,39 minuter per dag veckans alla dagar. Givet att ett videoinslag på en nyhetssajt normalt är 60-90 sekunder handlar det om hela 5-7 videoinslag per dag från måndag till fredag. Eller en podacst om 52 minuter per vecka 52 gånger per år.

§ 6 Av betydelse för bevakningsområdet

Bestämmelsen är oklar. Vad menas egentligen med "bevakningsområdets storlek" och "målgruppens storlek"? Ska det förstås som att en aktör med låg faktisk räckvidd kan kvalificera för stöd om bara bevakningsområdet är stort nog? Eller kan det – tvärtom – även läsas som att ju mindre yta/population, desto större krav på hög räckvidd?

§ 7 Allsidig nyhetsförmedling

Även denna paragraf är mycket allmänt hållen och otydlig. Formuleringarna ger inga svar i det enskilda fallet och varken erkänner eller utesluter någon. Enligt TU krävs förtydliganden, t ex om innebörden av att "ett allmänt nyhetsmediums redaktionella innehåll får begränsas ämnesmässigt om det motiveras av det geografiska spridningsområdet". Vad åsyftas?

§ 11 Exklusivt, egenproducerat redaktionellt innehåll

I 11 §, 1-3 stycket, klargörs att med exklusivt egenproducerat innehåll avses inte bara material som producerats av det egna allmänna nyhetsmediet utan även sådant material som köpts in exklusivt för det allmänna nyhetsmedium som ansökan om mediestöd gäller. Det anges dock (tredje stycket, andra meningen) att material som införskaffats från nyhets- eller bildbyrå inte anses vara exklusivt, egenproducerat innehå

Det kan dock förekomma att tidningar köper in exklusivt sportmaterial från nyhetsbyråer och många lokaltidningar köper sportfoto från bildbyråer. Så länge detta material köps in exklusivt finns ingen anledning att utesluta det från

definitionen. Enligt TU:s mening bör därför den andra meningen i tredje stycket strykas.

TU vill också klargöra att så kallad robotjournalistik som genererar just exklusivt, egenproducerat redaktionellt innehåll inte är att betrakta som generiskt innehåll från nyhets- eller bildbyråer om det görs för nyhetsmediet ifråga. För främst lokaltidningar är så kallade textrobotar verktyg i redaktionella processer som möjliggör nyhetsförmedling om fastighetsaffärer, bolagsetableringar och konkurser, bokslut för företag, sportjournalistik i form av matchreferat, trafikbevakning och väderprognoser. Innehållet är 100% lokalt och bör därför få medräknas i den innehållsandel som kommer att krävas. Kostnaden för detta innehåll belastar inte mediestödsanslaget då detta ju baseras på redaktionell bemanning i form av FTE:er, men nyhetsmedierna bör få medräkna robotjournalistiken i sina utgåvoprotokoll då den utgör en unik lokal nyhetsförmedling. Om icke, riskerar nyhetsmedierna att behöva omallokera resurser från annan värdefull journalistik såsom lokal opinionsbildning vilket vore suboptimerande.

I 11 § fjärde stycket, utesluts AI-innehåll som är fotografier eller videor från att kunna vara exklusivt, egenproducerat innehåll. I andra stycket anges att annat AI-genererat innehåll som bearbetats eller granskats av den redaktionella personalen kan vara det.

TU har förståelse för behovet att avgränsa behandlingen av AI-innehåll till verkliga arbetsinsatser, men samtidigt bör en försiktighet iaktas med att inte skriva bort AI-innehåll alltför mycket. Kravet på bearbetning eller granskning är en självklarhet, men det finns ingen anledning att göra skillnad på text och bild. En redaktion kan ägna avsevärd tid åt att skapa en unik bild med AI-verktyget, som då bara är ett verktyg vilket som helst. Den första meningen i fjärde stycket med undantaget för fotografier och videor bör därför strykas.

TU vill också framhålla att denna formulering i § 11 första stycket kan bli mycket problematisk: *"...avses redaktionellt innehåll som endast publiceras av det allmänna nyhetsmediet, och som har producerats av, eller tillkommit specifikt för, det egna allmänna nyhetsmediet."* Formuleringen riskerar att få förödande oönskade konsekvenser:

- Idag publicerar lokaltidningar kvalificerad journalistik om t ex sjukvård inom en region, den regionala polisorganisationen osv som kan ha producerats av titel A, men som sedan också publiceras av titel B då innehållet har *"den betydelse för bevakningsområdet"* som omnämns i § 6. Men enligt formuleringen ovan skulle denna lokala journalistik inte betraktas som *"exklusivt, egenproducerat redaktionellt innehåll"* enligt § 11 första stycket, eftersom det ju publiceras av både titel

A och titel B. Sådana här innehållssamarbeten finns idag inom mediekoncerner, men också emellan olika mediekoncerner i närliggande geografier.

- Om, enligt exemplet ovan, titel A som producerat texten om ett länsjukhus inte får tillgodoräkna sig denna som en del av andelen "exklusivt egenproducerat redaktionellt innehåll" på grund av titel B sampublicerar, riskerar effektiva innehållssamarbeten som ökar spridningen av lokal och regional journalistik att stoppas. Vilket knappast kan vara riksdagens avsikt med det nya mediestödet.
- En annan effekt kan bli att titel B tvingas avstå från att publicera en text från titel A om den regionala polisorganisationen, eftersom denna inte får tillgodoräknas titel B:s andel av exklusivt egenproducerat innehåll. Vilket får till följd att den numerär redaktionellt innehåll som är att betrakta som generellt ökar, varför titel B måste lägga ytterligare resurs på att skapa eget exklusivt egenproducerat redaktionellt innehåll för att öka den andel i enlighet med förutsättningar för mediestöd. Om titel B inte har råd med detta, blir det rationella beslutet att istället avstå från att publicera nyheten om polisorganisationen på orten. Vilket knappast heller kan vara politikens avsikt.
- Ytterligare en konsekvens av ovanstående är att om inte all journalistik med lokalt och regionalt innehåll får tillgodoräknas tidningen ifråga såsom exklusivt egenproducerat redaktionellt innehåll, så måste kanske mer resurser än idag allokeras till detta. Varför både titel A och titel B i exemplet kanske inte längre har råd att abonnera på Nyhetsbyrån TT och därför inte som idag kan publicera inrikes- och utrikesnyheter om t ex pandemin, terrorhotet i Sverige, kriget i Ukraina, klimatkrisen osv. Nyhetsbyrån TT har sedan 1921 tillgodosett behovet av inrikes- och utrikesnyheter i svenska lokaltidningar, och det vore olyckligt om föreskrifter för mediestöd skulle äventyra den nationella nyhetsbyråns verksamhet.
- En annan risk är att för högt ställda krav på exklusivt egenproducerat redaktionellt innehåll, om nyhetsmedierna samtidigt inte får inräkna t ex opinionsjournalistik i detta, kan medföra att resurser måste flyttas från ledar- och kulturredaktioner bara för att uppfylla § 6 tredje stycket i den föreslagna mediestödslagen om "*... redaktionellt innehåll som till övervägande del består av nyhetsförmedling och granskning och som utgör en väsentlig del av mediets hela redaktionella innehåll*". Att minska lokaltidningarnas resurser och innehåll för politisk och kulturell debatt kan knappast heller varit politikens ambition med att reformera mediestödssystemet.

§ 12 Allmänt tillgängligt

Vad menas med ”begränsat och slutet distributionsnät”? Då det nya mediestödet förväntas vara teknikneutralt, är det viktigt att inte formulera föreskrifter som skapar oklarheter kring om t ex nyhetsbrevstjänster. TU tror inte att detta är MPRT:s avsikt här, men vad som åsyftas med ”slutet distributionsnät” är för oss oklart?

§ 13 Egen titel och huvudprodukt

TU uppfattar, och välkomnar, denna paragraf som att nyhetsmediet självt kan ange t ex sin nyhetssajt som ”huvudprodukt” och att övriga produkter i t ex print därmed inte påverkar huvudprodukten eller påverkas av propositionen, förordningen eller föreskrifterna gällande mediestöd.

Enkelt uttryckt kan titel C, om den uppfyller angivna krav i sin huvudprodukt såsom t ex en nyhetssajt, parallellt publicera sig fritt i andra produkter som inte är huvudprodukter. Om detta också är MPRT:s tolkning, kan den bidra till att möjliggöra förlängd framtida utgivning av papperstidningar, då de stelbenta regler som gäller för dagens presstöd inte längre är giltiga om titel C istället uppfyller alla nya krav för mediestöd i sin huvudprodukt.

§ 17 Svensk målgrupp

TU vill framhålla att nyhetsmedier från tid till annan kan få en stor publik från utanför Sverige och att detta inte bör exkludera nyhetsmediet om alla krav för mediestöd i övrigt är uppfyllda.

Om journalistiken är riktad mot en svensk målgrupp, bör det alltså inte vara ett problem om delar av publiken de facto bor utanför Sverige. Som exempel här kan nämnas att nyhetsmedier i Sverige kan publicera rörliga bilder som, via sociala medier, får många tittare också utanför landet.

§ 20 Andel redaktionellt innehåll och exklusivt, egenproducerat redaktionellt innehåll

TU uppfattar att kravet om ”i genomsnitt” ska anses vara uppfyllt om det utgavoprotokoll som redovisas motsvarar kraven?

§ 23 Antal regelbundna användare

TU ifrågasätter varför ”fasta arbetsexemplar och marknadsföringsexemplar” ska avräknas från antalet ”regelbundna användare”, när det nya mediestödet är affärsmodellsneutralt och tillgängligt också för t ex gratistidningar?

Journalistik, i tryckt eller digital form, som når publik via arbetsexemplar eller som del av marknadsföring torde därmed vara lika viktig som t ex en gratistidning som totaldistribueras till alla hushåll i en specifik geografi.

§ 24 Antal betalande prenumeranter

För prenumererade allmänna nyhetsmedier anges här att antalet exemplar i genomsnitt per utgåva och som är betalda till ett ”ordinarie pris” ska anses motsvara antalet betalande prenumeranter. TU kan inte utläsa att något utrymme här ges för rabatterade kampanjer. Enligt TU:s mening är det rimligt att exemplar från rabatterade kampanjer – med avgränsningar i tid och rabattnivåer - ska kunna inräknas. TU utgår från att detta förtydligas.

§ 25 God användarförankring

Föreskriften om god användarförankring innehåller endast en kort hänvisning till 6 § p. 10 i propositionen om mediestöd. I propositionen (s 46-48 och s 73) diskuteras frågan utan att ange några närmare anvisningar. Det framgår dock att med god användarförankring ska avses regelbundna användare och att exempel på detta är prenumeranter eller på motsvarande sätt registrerade användare. Enligt TU:s mening måste här finnas krav på att man mäter räckvidd, d v s hur många som aktivt och faktiskt läser.

Av propositionen framgår även att regeringen instämmer i behovet av en precisering och att det bör regleras närmare i förordning. TU utgår därför från att förtydliganden sker i regeringens förordning. I annat fall lämnas ett alltför stort mandat och utrymme för godtycke till Mediestödsnämndens bedömning.

Som TU angav i sitt remissyttrande över Mediestödsutredningen är det där satta kravet på 3000 användare för högt ställt i fråga om tryckta tidningar (TU förordar där allttjämt 2000 användare) medan det i en digital miljö, beroende på hur man där definierar en ”regelbunden användare” kan vara för lågt ställt. Enligt TU måste det också vara möjligt att räkna samman tryckta och digitala

användare för att säkerställa att en digital övergång inte motarbetas av regelsystemet.

Frågan om uttolkningen av begreppet ”god användarförankring” får också sin särskilda betydelse i fråga om det s k övergångsstödet för tidningar som tidigare fått presstöd. Om dessa inte uppfyller kravet på att vara ett allmänt nyhetsmedium, t ex i fråga om regelbundna användare, samtidigt som de uppfyller de allmänna kraven för mediestöd ska ett övergångsstöd kunna utgå enligt en trappa under åren 2024-2028. Ett av de allmänna kraven är här en ”god användarförankring”.

TU noterar här vad som anförs i propositionen (s 47) om att *”Hänsyn bör också tas till behovet av en ordnad övergång från det nuvarande stödsystemet vid bedömningen av om villkoret om god användarförankring är uppfyllt”* och att (s 76) *”Det är väsentligt att även små medieaktörer med ett mer begränsat antal regelbundna användare, som under lång tid varit stödberoende, kan få möjlighet till en strukturerad omställning”*.

TU uppfattar detta som en anvisning om att särskilda hänsyn måste tas för att allmänna nyhetsmedier – regeringen nämner uttryckligen s k fådagartidningar (s 73) - som befinner sig i en digital omställning inte ska kastas ur systemet utan ges möjlighet till just en ordnad och strukturerad övergång. TU utgår från att regeringen även här förtydligar i förordningen.

§ 28 Behov av stöd för den redaktionella verksamheten

TU finner paragrafen svårförståelig och utan samband mellan rubrik (behov) och text (som är en definition av redaktionell verksamhet). Är syftet här att göra en koppling till 50 § 1 stycket, första punkten?

§ 29-30 Förutsättningar för utökat redaktionsstöd

TU vill här understryka betydelsen av orden ”startar, bibehåller eller utökar”.

TU vill också framhålla betydelsen av att bedöma vad som är ”svag journalistisk bevakning”. Enligt TU:s mening är ”lokal närvaro” här viktig för att bevaka olika lokala händelser, men behöver inte betyda en konstant fysisk närvaro, i synnerhet inte om en huvudredaktion finns i närheten.

TU har i det sammanhanget konstaterat att MPRT och Mediestädsnämnden lagt stor vikt vid den kartläggning som årligen görs i en databas om ”vita fläckar”

från Institutet för Mediestudier. En sådan kartläggning måste kompletteras med konkreta underlag inför beslut om utökat redaktionsstöd, då TU:s medlemmar vid flera tillfällen kunnat konstatera att uppgifterna i databasen inte överensstämmer med verkligheten.

TU kan, om så önskas, ge exempel på detta.

§ 38 Allmänna förutsättningar för mediestöd

TU påminner om det som tidigare påpekats: nämligen att nyhetsmedier som första halvåret 2023 uppfyllt de krav som gäller nu ska ha ansetts uppfyllt dessa också för att kvalificera sig för stöd 2024, då motsatsen ju skulle innebära att nyhetsmedier kan nekas stöd 2024 på grund av att man inte uppfyllde krav under första halvåret 2023 som då var okända för alla – också för Mediestödsnämnden – för att de ej beslutats.

§ 39 Årsarbetskrafter

I paragrafen används formuleringen ”det senaste upprättade årsbokslutet”. Normalt bör det finnas ett sådant, men beroende på när ansökningsperioden är och om bolaget har brutet räkenskapsår eller ej, så kan uppgifterna vara rätt gamla. TU föreslår, som ett alternativ, att en revisor intygar antalet årsarbetskrafter under det kalenderår som ansökningen görs eller åtminstone under det första halvåret. Det senare skulle också ha sin logik i kopplingen till samma tidsdräkt i § 38.

§ 40 Den stödgrundande kostnaden

Till skillnad från Mediestödsutredningen öppnas här för att även inräkna exklusivt frilansmaterial (ej byråmaterial) i underlaget. TU konstaterar att en tidning inte alltid kan veta om en frilanstext sålts till flera aktörer samtidigt som man genom stödansökan intygar att så inte är fallet. TU tillstyrkte Mediestödsutredningens förslag om att inte inräkna frilanskostnader och kvarstår vid den uppfattningen.

TU noterar också vad som anges i remissen om att:

”Därutöver har kulturminister Parisa Liljestränd förklarat att frilanskostnader i viss mån kommer att kunna beaktas vid beräkningen av den stödgrundande kostnaden. Det är dock, mot

bakgrund av att förordningen ännu inte är klar, fortfarande oklart i vilken utsträckning dessa kostnader får räknas med. Det ska därför betonas att utkastet även i denna del är preliminär.”

TU vill här understryka betydelsen av att MPRT, i så fall, inhämtar industriell kunskap innan föreskrifterna fastställs.

TU vill också påminna om de diskussioner som föregick Mediestödsutredningens förslag, och där TU uppfattade utredaren som att kostnader för t ex så kallade redigeringsnav skall ingå, då dessa utgörs av – som avses och nämns i § 40 tredje stycket – ”kostnader för redaktionellt material som köpts in enbart för det allmänna nyhetsmediet”. Detta avser alltså redigering av tidningssidor för nyhetsmediet ifråga.

§ 42 Nyetablerade allmänna nyhetsmedier

TU uppfattar, och välkomnar, det återkommande kravet om att redovisa verksamhet för en period om minst sex månader. Det är en god avvägning mellan intresset att möjliggöra nyetableringar, men samtidigt avkräva en journalistisk och ekonomisk ambition som kan anses vara rimlig för att staten ska ge stöd.

§§ 45-46 Utgångspunkter vid prioritering av mediestöd

TU uppfattar MPRT:s förslag till föreskrifter som så att, vid behov, en prioritering ska göras mellan redaktionsstöd och övergångsstöd (45 §), men inte i förhållande till det utökade redaktionsstödet, där en prioritering (§ 46), vid behov, istället ska ske inom ramen för dem som söker det utökade redaktionsstödet.

TU ifrågasätter denna uppdelning och vilket stöd den har i mediestödspropositionen och vill här understryka att medieföretagen har ett behov av maximal förutsebarhet.

I fråga om övergångsstödet, så har regeringen i mediestödspropositionen (s 58) tydligt markerat behovet av att ”säkra en ordnad övergång till det nya mediestödssystemet för de nyhetsmedier som under lång tid haft driftsstöd” och för att göra detta möjligt i statsbudgeten ökat anslaget ”8:1 Mediestöd” inom budgetområde 1. TU uppfattar dessa utökade medel som öronmärkta och att de därmed inte ska bli föremål för en prioritering.

TU utgår från att den ”trappa” för beräkning av övergångsstöd som angavs i mediestödsutredningen (s 196) ligger fast. Allt annat vore väldigt olyckligt och

riskerar att kraftigt försämra möjligheterna för de tidningar som haft driftsstöd under en längre period och som nu går in i en ny verklighet där man kan räkna med mindre stöd. För dessa är det helt avgörande att nedtrappningen sker ordnat, långsamt och förutsägbart.

I fråga om det utökade redaktionsstödet konstaterar TU att det bidrar starkt till att säkerställa en nyhetsförmedling i hela landet. Vid en prioritering enligt § 46 förutsätter TU att, förutom de punkter som där anges, de investeringar och satsningar som gjorts kommer att kunna upprätthållas.

De senaste åren har stöd för lokal journalistik varit dryga 100 Mkr och det har därmed funnits en viss förutsägbarhet om ”vita fläckar-stödet” i den omfattningen; men givet att MPRT för 2023 fick 209 ansökningar om totalt 259 Mkr, så råder förstås ändå osäkerhet bland nyhetsmedierna om fördelningen. Om varken riksdag, regering, MPRT eller Mediestödsnämnden uttalar en nivå om ambition om storleken på utökad redaktionsstöd från 2024 ökar oförutsebarheten. Det vore önskvärt om en viljeinriktning om andelen av det totala mediestödet, eller en ambition om totalbeloppet i absoluta tal, kunde uttalas från MPRT.

I fråga om den föreslagna prioriteringen i § 45, så anges att den ska göras utifrån en bedömning av om mediestödet:

1. Främjar tillgången till lokal och regional nyhetsförmedling i hela landet, eller
2. Bidrar till en mångfald av allmänna nyhetsmedier av hög kvalitet.

TU uppfattar att ordet ”eller” här markerar att detta inte ska uppfattas som en prioritetsordning mellan lokala och regionala medier och riksmidier. Detta bör förtydligas.

§ 49 Ansökan om mediestöd

I § 49 anges i en lång lista om 23 punkter vad den som söker mediestöd ska ange, försäkra och ge in för handlingar. Listan avviker förvisso inte särskilt mycket från nuvarande krav, men det är en administrativ och kostsam börda, vilket också framgår av MPRT:s beskrivning i kommentaren/konsekvensbeskrivningen över företagens tidsåtgång för att uppfylla kraven i regleringen (s 13 ff). Varje åtgärd för att minska de administrativa kostnaderna för företagen är därför viktig.

Ett nytt krav är dock att den sökande enligt § 49 p. 5 ska lämna en försäkran om att man följer och förbinder sig att följa det s k demokrativillkoret i 6 § p. 1 i den föreslagna lagen om mediestöd.

TU vill understryka att villkoret ska tillämpas restriktivt. TU vill också betona att det tidigare kravet om att följa god medieetisk sed nu är borttaget. Regeringen anger i mediestödspropositionen (s 34) att *”övervägande skäl talar för att avskaffa villkoret om god medieetisk sed och istället införa ett demokrativillkor”*.

Detta klargörande till trots, så uppger regeringen på annan plats (s 39) i propositionen *”Att nyhetsmedier klandras för att grovt eller upprepade gånger ha brutit mot god publicistisk sed kan däremot i regel vara en indikation på att mediets publicistiska verksamhet ska anses stå i konflikt med demokrativillkoret.”*

Enligt TU:s mening är detta en djupt olycklig skrivning som riskerar att bakvägen återinföra kopplingen till medieetiken. Statliga villkor för mediestöd och branschens fristående, självreglerande system bör inte sammanblandas.

Formuleringen i propositionen avslöjar också en djup okunnighet om det medieetiska systemet då det i teorin är möjligt att klandras för formaliteter, mindre förseelser etc. Det anges heller inom vilken tidsram som avses och som ska ligga till grund för bedömning. Här kan nämnas att Pressens opinionsnämnd bildades redan 1916, att Allmänhetens pressombudsman och en reformerad Pressens opinionsnämnd tillkom 1969 och 2019 ombildades till Medieombudsmannen samt Mediernas etiknämnd.

§ 50 Särskilt om ansökan om allmänt redaktionsstöd

I § 50 p. 1 att en sökande, utöver vad som anges i § 49 ska *”redogöra för behovet av stöd för den redaktionella verksamheten”*.

TU anser detta otydligt och konstaterar att det skapar osäkerhet för en sökande när man inte vet vilka kriterier som avses med ”behovet”. Bokslut? Framtida prognoser? Etc?

TU anser att en rimlig utgångspunkt är att en sökande motiverar behovet utifrån sina egna förutsättningar. Här behövs dock en tydligare vägledning och TU efterlyser därför preciseringar – inte i mått och siffror, men kring vilka kriterier som ska beaktas.

§ 56 Utbetalning av stöd

Enligt § 56 ska stöd utbetalas månadsvis eller när mediestödsnämnden annars bestämmer.

Enligt TU:s mening är det rimligt att den stödberättigade vet när pengarna kommer. Huvudregeln bör därför vara månadsvis och det bör krävas särskilda skäl för Mediestödsnämnden att besluta om något annat.

Stockholm den 31 augusti 2023

TU

Johan Taubert
VD

Per Hultengård
Jurist